

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рішенням ученої ради університету від 26 червня 2018 року присвоєно звання «Почесний доктор Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара» восьми всесвітньо відомим науковцям: академіку НАН України А.Ф. Булату, професору П.Ю. Гриценку, академіку НАН України О.В. Дегтяреву, академіку НАН України М.Г. Жулинському, професору Д.Г. Лук'яненку, професору Май-Бритт Калленрод, академіку НАН України Я. Б. Олійнику і члену-кореспонденту НАН України О.В. Пилипенку.

11 жовтня в опатній залі Палацу студентів відбулося урочисте засідання вченої ради із вшанування нових Почесних докторів ДНУ ім. О. Гончара.

Ректор, член-кореспондент НАН України Микола Поляков вручив поважним гостям, удостоєним найвищої університетської відзнаки, дипломи і посвідчення, мантиї і почесні медалі «За вірну службу ДНУ». Почесні доктори привітали університет зі славним 100-літнім ювілеєм, подякували за довіру та розповіли про співпрацю з ученими нашого видатного закладу вищої освіти.

Відомий німецький фізик, президент Університету Кобленц-Ландау, професор Май-Бритт Калленрод, до речі, перша і єдина жінка серед Почесних докторів нашого університету, розповіла про співробітництво між ДНУ та Університетом Кобленц-Ландау, в рамках якого реалізовано чотири TEMPUS-проекти, уже 60 студентів нашого університету пройшли навчання та стажування в німецькому виші. Розпочато співробітництво в галузі академічних обмінів за програмою Erasmus+, що реалізується та фінансується за підтримки Європейського Союзу. У серпні між університетами підписана додаткова угода, яка надає можливість нашим студентам навчатися за Програмою надання двох дипломів.

Диплом «Почесного доктора ДНУ» отримує президент Університету Кобленц-Ландау, професор Май-Бритт Калленрод

Академік НАН України, член Президії НАН України, академік-секретар відділення механіки НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор технічних наук, професор Анатолій Булат є головою Наглядової ради університету. У своєму виступі він розповів про багаторічну співпрацю Інституту геотехнічної механіки НАН України, який очолює, з фізико-технічним факультетом ДНУ в рамках виконання спільних наукових проектів, пов'язаних із технологіями поводження з радіоактивними відходами, створенням нових агрегатів для гірництва.

Директор Інституту української мови НАН України, доктор філологічних наук, професор Павло Гриценко відзначив величезний внесок учених і випускників нашого університету в розвиток філологічної науки в Україні та висловив впевненість у подальшій співпраці.

Академік НАН України, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, доктор філологічних наук, професор Микола Жулинський зазначив, що очолюваний ним інститут упродовж багатьох років був співорганізатором всеукраїнських наукових конференцій факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, присвячених творчості видатних українських письменників, наших випускників О. Гончара та П. Загребельного, зокрема VII Всеукраїнської наукової конференції «Світ Олеся Гончара й Олесь Гончар у світі», присвяченої 100-річчю Майстра та ювілею університету.

Ректор Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вади-

VIVANT, PROFESSORES!

ма Гетьмана», доктор економічних наук, професор Дмитро Лук'яненко зазначив, що в економічній науці України нещодавно було започатковано напрями міжнародної економіки, міжнародних фінансів та менеджменту, зокрема у Дніпровській науковій школі, яка позиціонується саме в Дніпровському університеті. «Останнім часом виникають нові блоки економіки: інформаційна, цифрова, інтелектуальна, інноваційна, креативна, математична економіка, економіка штучного інтелекту. З іншого боку, це соціальна економіка, економіка довголіття, економіка вільного часу. І це все теорії, за якими потрібно готувати фахівців. Тобто, виникає ціла низка напрямів, які вчені-економісти будуть розробляти. Ваш класичний університет має таку унікальну можливість, оскільки пропонує всі економічні спеціальності, які зможуть забезпечити всі ці блоки економічної науки кваліфікованими фахівцями», – підкреслив Дмитро Григорович.

Член-кореспондент НАН України, директор Інституту технічної механіки НАН України і Державного космічного агентства України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор технічних наук, професор Олег Пилипен-

Академік Анатолій Булат розповідає про спільні проекти Інституту геотехнічної механіки НАН України з ДНУ

ко зазначив, що присвоєння звання «Почесний доктор ДНУ ім. О. Гончара» для нього має особливе значення, бо це університет, у якому він навчався і в якості студента, і в якості аспіранта, а відтак визначив його подальший життєвий шлях. Інститут технічної механіки та університет протягом багатьох років мають тісний науковий контакт і творчу співпрацю. Велика частка співробітників Інституту – це випускники університету. Студенти проходять виробничу і переддипломну практику в Інституті, захищають дипломні роботи, а згодом і дисертації, стають кандидатами і докторами наук, професорами, старшими науковими співробітниками. О.В. Пилипенко є членом спеціалізованої вченої ради нашого університету із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук та членом редакційних колегій наукових журналів «Технічна механіка» та «Вісник Дніпровського університету».

Ректор також відзначив величезну роль у справі співробітництва з ученими університету ще двох Почесних докторів ДНУ, які, на жаль, не змогли взяти участь в урочистому засіданні.

Академік НАН України, академік міжнародної академії астронавтики, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Генеральний директор державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне» ім. М. Янгеля», доктор технічних наук Олександр Дегтярев багато уваги приділяє співпраці з університетом у рамках виконання господарських договорів. ДП «КБ «Південне» є базовим для декількох ракетних спеціальностей фізико-технічного факультету, де студенти проходять технологічну, бакалаврську та магістерську практики, а після закінчення університету там же знаходять перше місце роботи.

Академік Національної академії педагогічних наук України, декан географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Президент Українського географічного товариства, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор Ярослав Олійник – відомий український учений-географ, який створив і очолює знану в світі наукову школу економіко-географів «Регіональні суспільно-географічні процеси», а також плідно співпрацює з ученими-географами нашого університету.

Найближчим часом на засіданні вченої ради цим двом видатним науковцям також буде вручено всі атрибути Почесного доктора ДНУ.

Нагадаємо, учена рада встановила і з 1993 р. присвоює відповідно до Статуту університету звання «Почесний доктор Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара» видатним вітчизняним і зарубіжним ученим, державним, політичним і громадським діячам, які отримали світове визнання, відомим випускникам ДНУ за значні досягнення в галузі нау-

ки, освіти, міжнародного співробітництва, особистий внесок у забезпечення динамічного поступу університету й зростання його іміджу та авторитету. Звання «Почесний доктор» отримали 45 видатних вітчизняних і зарубіжних учених.

Сподіваємося на подальшу плідну співпрацю з усіма Почесними докторами, що сприятиме зміцненню авторитету університету в Україні й світі.

Тетяна ХОДАНЕН,
учений секретар ДНУ,
канд. фіз.-мат. наук, доцент

**ВІТАЄМО КОЛЕГ
ІЗ ВИСОКИМИ НАГОРОДАМИ!**

Із нагоди 100-річчя від дня заснування Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та до Дня працівників освіти Президент України Петро Порошенко відзначив державними нагородами вчених і співробітників нашого університету.

Зокрема, за значний особистий внесок у розвиток національної освіти, впровадження новітніх освітніх технологій, підготовку кваліфікованих фахівців, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм **орденами княгині Ольги III ступеня** нагороджені **Ірина Федорівна Аршава** та **Ірина Степанівна Попова**.

Ірина Аршава – завідувач кафедри загальної психології та патопсихології, доктор психологічних наук, професор, член науково-методичної комісії при МОН України за напрямом «Психологія», академік Академії наук вищої освіти України, член Європейської асоціації з психології здоров'я (EHPS) та Всесвітньої асоціації з психології особистості (WAPP), заслужений працівник освіти України.

Ірина Попова – декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, доктор філологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Медаллю «За працю і звитягу» нагороджені начальник навчального відділу **Ольга Віталіївна Верба** та начальник відділу кадрів **Тетяна Сергіївна Коновал**.

Звання «Заслужений діяч науки і техніки України» отримали **Сергій Іванович Оковитий**, **Тетяна Валеріївна Гринько** та **Олег Олегович Дробахін**.

Сергій Оковитий – проректор з наукової роботи, доктор хімічних наук, професор.

Тетяна Гринько – завідувач кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України.

Олег Дробахін – завідувач кафедри прикладної і комп'ютерної радіофізики, доктор фізико-математичних наук, професор, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки.

Звання «Заслужений працівник освіти України» присвоєно **Олегу Леонідовичу Тупиці** – голові профспілкового комітету, доктору політичних наук, професору кафедри політології, відміннику освіти України, депутату Дніпровської міської ради, заступнику голови постійної комісії з питань освіти, культури, молоді та спорту.

Відзнаку Дніпропетровської обласної ради «За розвиток духовності» отримала багатолітній директор наукової бібліотеки ДНУ, відмінник освіти України, заслужений працівник культури України **Світлана Василівна Кубишкіна**.

Шановні друзі!

Щиро вітаю науково-педагогічних працівників, співробітників, студентів, аспірантів та випускників Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара зі 100-річчям від його заснування.

Пройшовши гідний шлях становлення довшою у століття, Університет утвердився серед провідних закладів вищої освіти нашої країни. У його стінах консолидовано потужний інтелектуальний потенціал, який ви примножуєте та реалізуєте задля процвітання Батьківщини.

Переконали, що ваша наполеглива самовіддана праця, високий професіоналізм та вірність обраній справі й надалі будуть надійним підґрунтям для виховання високоосвічених і патріотично налаштованих громадян.

Бажаю усім міцного здоров'я, мирного неба, щедрої долі та нових звершень в ім'я України.

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО

Дорогі друзі!

Вітаю вас із 100-річчям ювілеєм університету.

За вікову історію університет став багатогалузевим навчально-науковим комплексом європейського рівня, духовним та інтелектуальним центром дніпровського регіону. Тут зросла плеяда блискучих учених, які своїми оригінальними ідеями й дослідженнями збагатили потенціал вітчизняної науки, здобули загальнодержавне та міжнародне визнання.

Сподіваюся, що вагомий науковий, інтелектуальний потенціал вашого колективу і надалі йтиме у фарватері інноваційних процесів розвитку освіти і науки, впровадження високосередовищних стандартів, підготовки кваліфікованих кадрів, виховання справжніх патріотів і активних громадян Української держави.

Бажаю викладачам і студентам віри в себе, у свою країну, свій шлях до кращого життя, що неодмінно настане. Нових вам знань і перемог, високих злетів і здобутків!

Голова Верховної Ради України
Андрій ПАРУБІЙ

Шановні викладачі та студенти!

Якісна вища освіта – це стратегічне завдання кожної країни. Саме цього ми прагнемо, і готові співпрацювати задля розвитку наших вишів.

100 років Дніпровському національному університету ім. О. Гончара – поважний вік! Багато досягнень! Багато роботи попереду!

Бажаю й надалі йти в ногу з часом, запроваджувати нові сучасні технології навчання, успішно розвивати спеціальності на стику наук! Ви є гарантом збереження якісної освіти за фундаментальними і базовими напрямками, які цінуються в усьому світі. Викладачам – терпіння, уважних студентів, нових здобутків! Здоров'я та щастя вашим родинам! Студентам же зичу цікавого навчального процесу, гарних балів та максимальної віддачі, адже студентські роки, як відомо, найкращі у житті! Впевнений, що попереду на університет чекає ще багато красивих ювілеїв.

Голова Дніпропетровської обласної ради
Гліб ПРИГУНОВ

Дорогі колеги!

Дозвольте привітати колектив науково-педагогічних працівників славетного закладу вищої освіти із знаменною датою – 100-річчям ювілеєм. За цей проміжок часу досягнуто багато як у галузях технічного спрямування, так і в гуманітарній сфері. Проте головний скарб університету – його люди, котрі своєю самовідданою працею, добрими справами й науковими відкриттями творять його імідж і славу, – а через це й заслуговують на щирі подяки й шану.

Хай примножується лік вашим чеснотам, будуть щедрими здобутки на життєвих шляхах і нивах! А нинішнім студентам університету зичу якнайповніше реалізувати свої здібності, стати висококваліфікованими фахівцями та зробити успішну кар'єру в демократичній державі з розвиненою економікою.

Генеральний директор Державного підприємства «КБ "Південне" ім. М.К. Янгеля», академік НАН України,
Олександр ДЕГТЯРЕВ

Перлиною ювілейних заходів стало урочисте зібрання представників трудового колективу і студентства та святковий концерт «Славімо тебе, Університете!» у залі Дніпропетровського академічного театру опери та балету.

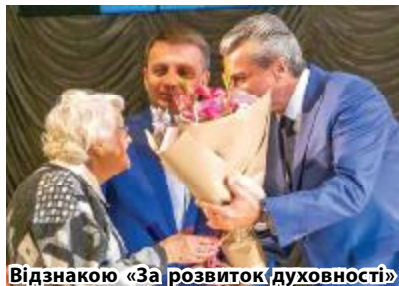
100 AD FONTES

СЛАВІМО ТЕБЕ, УНІВЕРСИТЕТЕ!

12 жовтня, у день золотого ювілею Alma mater, усіх, хто мав честь працювати та навчатися в ДНУ, об'єднала спільна професійна гордість. Адже за минуле століття університет виріс в один із найпрестижніших і найпотужніших закладів вищої освіти нашої країни.

Солідний 100-літній вік став чудовою нагодою пригадати сторінки непрості, але яскраві, звияжної університетської історії, вшанувати пам'ять попередників, які її творили; подякувати всім, хто щоденно самовідданою працею утверджує сьогоденний авторитет Alma mater, торує її шлях у щасливе та гідне майбутнє.

Першим із таким великим ювілеєм усі покоління університетської родини привітав ректор, член-кореспондент НАН України Микола Поляков. «Заснований в буремному 1918-му за клопотанням видатних учених – академіків Лева Писаржевського, Дмитра Яворницького, Дмитра Багалія й за підтримки першого президента Української академії наук Володимира Вернадського та гетьманського уряду Павла Скоропадського, університет із самого початку зарекомендував себе як авторитетний осередок вищої класичної освіти Придніпров'я й формування інтелектуальної еліти України, став визнаним центром, навколо якого фокусувалося освітянське, наукове та

Відзнакою «За розвиток духовності» нагороджується директор наукової бібліотеки Світлана Кубишкіна

культурне життя краю. Саме тут тисячі молодих людей отримали унікальну можливість зануритись у безмежний світ знань, відчутти свіжий подих новаторства, вільнодумства, долучитися до кращих надбань вітчизняної та світової духовності й культури, а відтак налаштувати метроном своїх душ і сердець на добро, справедли-

Із повним текстом промови ректора можна ознайомитися на сайті за посиланням: <http://www.dnu.dp.ua/news/3191>

Ведучі урочистостей: художній керівник Палацу студентів Оксана Рудковська та декан факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем Дмитро Свинарченко

вість, неспокій, на постійний пошук і творчість в обраній професії. Саме нашому університету, який нині носить ім'я свого славетного випускника і видатного письменника Олеся Гончара, пощастило стати не просто класичним, а ще й ракетно-космічним, єдиним такого роду в Україні. І зараз, демонструючи високий рівень своєї професійної діяльності, за даними різноманітних рейтингів, він стабільно входить до десятки кращих ЗВО України. Порівняймо: якщо у 1918 році, коли університет тільки відкривався, існувало лише чотири факультети та 19 спеціальностей, то нині налічується вже 16 факультетів, 62 бакалаврських та 53 магістерських спеціальностей. Усього за століття існування університет підготував більше 150 тисяч висококваліфікованих спеціалістів, які досягли значних кар'єрних висот і зробили достойний внесок у планетарну скарбницю знань. Ми щиро пишаємося тим, що вдалося зробити! І в цьому, звісно, заслуга всього багатотисячного колективу, частка самовідданої праці всіх поколінь науковців, педагогів, вихованців», – наголосив у промові Микола Вікторович.

Високу оцінку діяльності нашого закладу дав і перший заступник міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець. Володимир Віталійович передав офіційне вітання міністра Лілії Гриневич та побажав ДНУ подальшого зміцнення авторитету і творчої наснаги у провадженні нових планів задля долучення українських університетів до загальноєв-

ропейського освітнього простору.

Від імені 3,5 мільйонів жителів нашої області кращий заклад вищої освіти регіону віншували голова Дніпропетровської обласної ради Гліб Пригунов і заступник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації Олег Кужман. Вони відзначили тісний зв'язок нашого міста та університету й запевнили спільноту ДНУ в подальшій підтримці з боку влади. Крім того, очільники регіону провели урочисту церемонію нагородження кращих співробітників університету, удостоєних відзнак відповідно до Указу Президента України.

Університетську громаду зі сцени також вітала народний депутат України, випускниця економічного факультету ДНУ Олія Тимошенко. У своєму зверненні вона побажала завжди отримувати повагу і високе визнання заслуг від народу України.

Теплі слова присвятили рідному університету й інші відомі вихованці. Серед них: академік-секретар відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України і директор Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України Микола Жулинський, ветеран ДНУ – легендарний професор Роман Абрамовський та інші.

Наостанок, як і належить ювіляру, Дніпровський національний університет приймав подарунок – колоритну концертну програму від кращих артистів Дніпра та України.

Многая літа тобі, Alma mater!

Олеся ДОЦЕНКО,
ІАА «УНІ-прес»

ПРАГНУТИ МАКСИМУМУ

До 100-літнього ювілею Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара був встановлений національний рекорд України зі стрибків зі скакалкою – з одночасного виконання спортивного нормативу в одній локації. Студенти, викладачі університету та VIP-гості вишикувалися на стадіоні ДНУ й одночасно виконували стрибки на скакалках упродовж 100 секунд.

Відео-реєстрація з дії с н ю в а л а с я за підтримки ГО «Асоціація Noosphere».

Встановлення рекорду відбулося в рамках спортивного шоу – масового легкоатлетичного забігу на 1000 метрів на призи вихованця ДНУ, директора програми «Морський старт» з української сторони, Героя України Володимира Команова. Володимир Геннадійович привітав учасників за-

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕКОРД – У ПОДАРУНОК

ходу: «Мені неймовірно приємно спостерігати за теперішньою молоддю – сильною, успішною, спортивною і безмежно талановитою. Ви – наша надія і майбутнє, бажаю усім успіхів і великих звершень у дорослому житті!» Сам Володимир Геннадійович є палким прихильником бігу, тому вирішив підтримати саме цей ювілейний захід: «У мене особливі стосунки з бігом. Із сорока до сімдесяти років я бігав щодня 10 км за будь-якої погоди (дощ, сніг, ожеледь, мороз), і де б не знаходився. А у відраженнях я

був часто. Під час бігу організм збагачується киснем, є час обміркувати щось, відновлюється пам'ять. Біг допомагає поповнити сили. Сьогодні в забігу беруть участь дві мої онуки. Мені дуже приємно».

На захід завітали видатні спортсмени університету: Оксана Ботурчук – триразова чемпіонка та призерка Паралімпійських ігор з легкої атлетики; Юрій Шляхов – призер Всесвітньої універсіади, учасник Олімпійських ігор 2008 року в Пекіні; Ірина Голівійчук, чемпіонка України 2018 року з пауерліфтингу; Анна Піроженко – чемпіонка юнацького чемпіонату Європи 2014, 2016 рр. з воднолижного спорту, призерка чемпіонату Європи 2017 року.

Переможцями забігу на 1000 м стали студентка біолого-екологічного факультету, срібна призерка чемпіонату Європи 2018 року зі спортивного орієнтування Анна Гуделайтіс та студент економічного факультету Артем Яценко.

Закінчення на 4-й стор.

Герой України Володимир Команов та завідувач кафедри фізичного виховання та спорту Володимир Саричев вручають нагороду Анні Гуделайтіс

ОБРІ НАУКИ

ХІМФАК ЗА 100 РОКІВ: ВІД ЕЛЕКТРОННОЇ ХІМІЇ ДО ХІМІЇ КВАНТОВОЇ

Із перших днів існування Катеринославського (Дніпровського) університету до складу фізико-математичного факультету входило хімічне відділення, а з 1933 року хімічний факультет в університеті функціонує як окрема структурна одиниця. Біля витоків факультету стояли відомі вчені-хіміки академіки Л.В. Писаржевський, Д.П. Коновалов, О.І. Бродський, професори Т.Ю. Тимофеев, А.М. Занько, М.А. Розенберг, Ф.І. Березовська, Ю.В. Коршун та інші. Вони на багато років вперед визначили основні шляхи розвитку хімічного факультету, тематику та стиль наукових досліджень.

Особливу роль відіграв видатний український фізико-хімік, заслужений діяч науки УРСР, академік АН СРСР та АН УРСР, професор Л.В. Писаржевський. Лева Володимировича добре знають у науковому світі як основоположника електронної хімії. Він першим розглянув хімічний процес із урахуванням будови електронних оболонок атомів, сформулював новітні уявлення про окисно-відновні реакції як процеси віддачі та приєднання електронів, заклав основи електронної теорії каталізу та сольватної теорії електродного потенціалу. Добре знав він також як чудовий лектор і педагог. У своїх підручниках «Вступ до хімії» та «Неорганічна хімія» йому вдалося викласти у доступній формі весь матеріал хімії з погляду електронних уявлень.

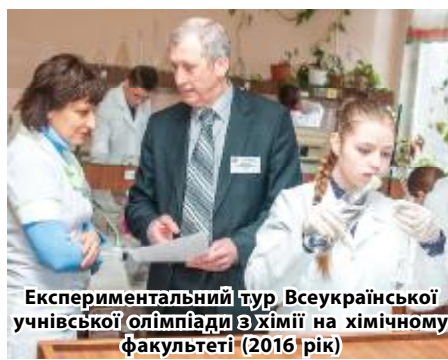
Академік Л.В. Писаржевський відомий і як громадський діяч, визначний організатор науки, ініціатор створення Інституту фізичної хімії АН України, що носить нині його ім'я. Він був засновником потужної хімічної школи в нашому місті, визнаним лідером якої залишався до кінця життя. У довоєнні роки всі хіміки міста та облас-

ті були або безпосередньо його учнями, або учнями його учнів, а їхні наукові дослідження так чи інакше розвивали ідеї, закладені Левом Володимировичем. Учений входив до складу ініціативної групи зі створення Катеринославського університету, а потім його відновлення. У 1921-1922 рр. працював ректором (головою ради) інституту теоретичних наук, у який було тоді реорганізовано університет.

Серед інших досягнень довоєнного періоду – одержання перших в Європі порцій важкої води в лабораторії О.І. Бродського, впровадження в практику заводських лабораторій портативних фотоелектроколометрів конструкції О.Л. Давидова.

Основними напрямками наукових досліджень у 50-80-ті роки були: хімія комплексних сполук (Ф.М. Тулюпа, Г.Д. Зегжда), хімія епоксидних та фізіологічно активних речовин (М. С. Малиновський, В.Г. Дрюк, З.П. Соломко), електроосадження металів та розробка нових процесів гальванотехніки (Ю.М. Лошкарєв, В.В. Трофименко, В.Ф. Варгалюк), концентрування ультрадомішок співосадженням (В.Т. Чуйко), хімія гетеросполук (Л.П. Циганок, В.І. Ткач). У роки незалежності України значних здобутків досягнуто в сферах теорії аналітичного сигналу (Ф.О. Чмиленко), хімії гетерополікомплексів (Л.П. Циганок, А.Б. Вишнікін), електрохімічних властивостей комплексних сполук (В.Ф. Варгалюк), синтезу епоксидних та карбасних сполук (Л.І. Кас'ян, І.М. Тарабара, В.О. Пальчиков) фізико-хімічних властивостей високомолекулярних сполук (К.С. Варлан, Е.О. Спорягін, О.Ю. Нестерова), сучасних харчових технологій (Т.О. Колісниченко, Н.В. Кондратюк).

Останнім часом на хімічному факультеті

Експериментальний тур Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії на хімічному факультеті (2016 рік)

активно розвивається новий, перспективний напрямок досліджень – квантово-хімічне моделювання механізмів складних органічних реакцій, теоретичні розрахунки параметрів спектрів ядерного магнітного резонансу гетерополіциклічних систем. Цей напрям очолює відмінник освіти України, доктор хімічних наук, професор С.І. Оковитий. Під його керівництвом вивчається широкий спектр хімічних та біохімічних проблем, зокрема особливості взаємодії потенційних лікарських сполук з ферментами, спектральні властивості органічних речовин, тонкі деталі механізмів хімічних реакцій.

Науковці кафедри органічної хімії активно співпрацюють за цією тематикою зі співробітниками хімічного відділу Джексонського університету (США), зокрема з науковою групою професора Є. Лециньського, який є Почесним доктором Дніпровського університету. Квантово-хімічний підхід не раз демонстрував свою ефективність. Можна навести такий красномовний приклад. Під час стажування в Оксфордському університеті (Велико-

британія) професор Оковитий помітив, що науковці цього закладу, які працювали за традиційними методиками, стикалися з труднощами, пов'язаними з вибором умов для стереоселективного синтезу деяких поліциклічних сполук. Він разом із науковим співробітником хімічного факультету Т.Ю. Сергеевою виконав необхідні квантово-хімічні розрахунки і за їхніми результатами дав рекомендації щодо оптимальних умов синтезу. Теоретичні передбачення наших учених повністю підтвердилися в експерименті, що дозволило британським дослідникам успішно та в короткий термін виконати завдання проекту. За результатами цих комплексних досліджень було опубліковано ряд статей у високореєтингових хімічних журналах *Nature Chemistry* та *Angewandte Chemie*.

До речі, наш факультетський науковий журнал *Journal of Chemistry and Technologies* має заслужене міжнародне визнання, підтверджене його присутністю в наукометричній базі Web of Science. Варто зазначити також, що сьогодні значно посилюється міжнародна співпраця хімічного факультету. Зокрема, започатковано з Джексонським державним університетом програму спільної підготовки докторів філософії в галузі хімічних наук. Також творчий колектив учених-хіміків ДНУ за одним з проектів програми Erasmus+ бере участь у науковому проекті за програмою НАТО «Наука заради миру».

Сподіваємося, що, маючи багату та славу історію, достойне сьогодення, вчені хімічного факультету в наступному столітті зроблять багато цікавих та корисних відкриттів, прославляючи рідну Alma mater.

Віктор ВАРГАЛЮК,
професор, декан хімічного факультету

PRO ET CONTRA

Власне «місце під сонцем» тепер можна знайти біля головного корпусу ДНУ: незвичайна інсталяція з 17 червоних стільців відкрита до 100-літнього ювілею університету. Стільці не прості, як і будь-яка сучасна інсталяція, мають певний концепт і сенс.

Почесні гості на відкритті інсталяції

«Культурна інсталяція». «Майже для мене стілець». «Чудовий подарунок від мерії – сучасний, модерний, як у європейських країнах. Сенс інсталяції зрозумілий: в аудиторіях у різний час сиділи такі ж, як ми, студенти, але це були майбутні чемпіони, академіки, конструктори, депутати і Президент України. Тож, для будь-кого з нас, в принципі, теж немає нічого неможливого. Мотивує».

Ось такі перші відгуки студентів і викладачів на 2-мільйонний проект можна знайти в соціальних мережах. Реакція містян не змусила довго чекати. Фотографії і селфі зі стільцями відразу почали з'являтися у Facebook та Instagram. Хтось стоїть, спираючись на ніжку гігантського стільця. Хто сміливіший та спиртніший – видерся нагору. А під фото – коментарі. Від простенького «Вирішила і я посидіти» до амбітного «Знайшла для себе професорський стільчик» та філософського «Кожна людина приходиться у цей світ з якоюсь певною місією. І зараз я просто посиджу на цьому стільці та поміркую над цим».

Звичайно, такі гучні події не обходяться й без критичних і навіть дошкульних висловлювань на кшталт такого: «Ось такі стільці з'явилися в універсі. Коли не знаєш, куди вкласти гроші, а дорости до європейського міста дуже хочеться». Або такого: «Інсталяція – це добре, молодці. Ще не завадило б поставити біля університету звичайні лавки» чи «На перший погляд, подібна інсталяція може викликати певний

культурний шок. Напевно, це тому, що ми звикли до більш консервативних і водночас непрактичних подарунків – банальних монументів із написами...».

Не забув висловитися у Facebook перед відкриттям композиції і міський голова Дніпра Борис Філатов: «Чергова, здавалося б, «божевільна» ідея реалізована. На честь 100-річчя Дніпровського національного університету офіційно відкрили інсталяцію «Лекторій». Не кам'яні брили, не бронзові дошки, не нудні скульптури повинні визначати міське середовище сучасного мегаполіса. Що означає ця інсталяція? Кожен нехай вирішує сам».

Сучасну інсталяцію «Лекторій» створив до ювілею університету за підтримки Бориса Філатова, відомого випускника ДНУ, скульптор Микита Шалений. «Шаленинка» у проект і справді є. Здавалося б, прикрасити парадний фасад сторічного класичного вишу такою модерною композицією, правда, трохи несподівано. Але в цьому зовнішньому дисонансі, в цій уявній протилежності й міститься основний задум: зустріч минулого та майбутнього, залежність їх одне від одного та безпосередній вплив.

Значущість події підкреслили й гості на відкритті: перший заступник міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець, мер Борис Філатов, автор проекту, архітектор і художник Микита Шалений. Ректор університету Микола Поляков зазначив, що подібні інсталяції є в багатьох країнах Європи та в деяких містах України.

Кожна з них має, крім суто естетичного, смислове наповнення. А також прикрашає дійсність та нагадує про важливе.

Микита Шалений пояснив, що сенс інсталяції у кожного повинен бути свій (на те воно й мистецтво, щоб не обмежувати бачення людини), але інструкцію з використання стільців про всяк випадок надав: на них можна сидіти, відпочивати і, звісно, фотографуватися. Ще можна прикласти свій гаджет до QR-коду збоку стільця та зайти на сайт проекту, де розміщена інформація про його історію, суперлюдей, яким він присвячений, а також скинути на сторінку «Селфі» свої фото з хештегом #лекторійінсталяція.

За авторським задумом, двометрові стільці-велетні – символи нових ідей, до яких людство повинно прагнути. І щоб зайняти місце з певним написом – від президента до олімпійського чемпіона – треба і лекції послухати, і зусилля докласти. Важливо й залишатися відкритим до всього нового. Це, на його думку, значно підвищує наші шанси досягти успіху в житті. І ми з автором не будемо сперечатися. А імена відомих людей на спинках стільців – оригінальний натяк і особисте запрошення від них сьогоднішнім студентам піднятися до вершин успіху і зайняти своє «місце під сонцем».

Яна ЧОБОТАРЕНКО,
студентка факультету систем і засобів масової комунікації

Авторка допису приміряє посаду космічного міністра

МОВНІ СТУДІЇ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО СЛОВНИКА

13 вересня у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулося Свято українського словника, проведене за ініціативи Національної академії наук України. Організатори – фахівці Центру історії та розвитку української мови та викладачі кафедри української мови ДНУ – підготували презентацію словників, авторами яких є науковці нашого університету.

Відомо, що невичерпне багатство української мови фіксують найрізноманітніші словники – тлумачні, фразеологічні, термінологічні, орфографічні, перекладні тощо. Українська лексикографія, що формувалася понад п'ять століть передусім завдяки створенню тих чи тих словників, сьогодні стрімко розвивається в різних напрямках. У структурі цієї комплексної науки відбувається поступове розмежування теоретичної (металексикографії) та практичної (словникарства) лексикографії, оскільки протягом останніх десятиліть вітчизняні лінгвісти чимало уваги приділяють розробленню обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на підвищення науково-практичного рівня носіїв української мови, забезпечення комунікативних і консолідаційних потреб соціуму.

Українське словникарство XXI ст., зважаючи на стрімкий поступ та істотні зміни нашої мови в суверенному суспільстві, намагається заповнити помітні прогалини в системному описі лінгвальних одиниць, раніше лексикографічно не представлених, розробити словники, що не лише змістом, а й своєю формою відповідали б вимогам соціуму, який живе в інформаційно розгалуженому, комп'ютеризованому світі. Зокрема, про завершення роботи над Додатковим томом Словника української мови, виданого в 11-ти томах протягом 1970 – 1980 рр., уже прозвітували його укладачі.

Закінчення на 4-й стор.

НАТХНЕННІ МУЗАМИ

За 100 років існування Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара чимало випускників примножили славу Alma mater своїми літературними талантами та письменницьким авторитетом. Саме в цих стінах пройшли школу підготовки майбутні відомі письменники, нині велети української літератури – Олесь Гончар та Павло Загребельний.

На полицях наукової бібліотеки сьогодні не залежуються видання відомого поета і правозахисника Івана Сокульського, що з 1964 року навчався у ДДУ. Його книги «Означення волі», «Листи на світанку» та інші досліджуються студентами і науковцями.

Серед поетичного сузір'я Придніпров'я широко відоме ім'я поетеси, вченого-філолога, радіожурналістки Наталки Нікуліної. Бібліотечні фонди містять видання поетеси, починаючи з першої її збірки «Вишневий спалах» й завершуючи останньою книгою «Знамення калини», виданою друзями письменниці.

З філфаку вийшла і Любов Голота, поетеса, прозаїк, талановитий журналіст. Читачі можуть ознайомитися як з поетичною творчістю, сповненою ліричної пристрасі, ніжності й теплоти, так і з прозовими творами письменниці – книгою «Там, де ніколи», романом «Епізодична пам'ять», за який вона отримала Шевченківську премію та іншими творами.

У 1960 – 1965 роках на українському відділенні філфаку навчався український поет і перекладач Олександр Загородній, творчість якого представлена в бібліоте-

Чим пишуться університети? Можливо, кількістю студентів, професорів, або факультетів? Університети зазвичай пишуться своїми випускниками, їхніми творчими успіхами, долями, досягненнями.

ПИСЬМЕННИЦЬКА ПЛЕЯДА УНІВЕРСИТЕТУ

ці збірками «Життя могого птаха», «Лет». Саме в нашому університеті гартував свій поетичний та журналістський талант Ігор Пушпо. Бібліотека має всі дванадцять книжок поета, починаючи зі «Стель золотая» (1957 р.) та закінчуючи «Мы живые над Днепром и над веками» (2006 р.). Наш університет по праву пишається тим, що в різні роки до студентських аудиторій заходили викладачі – відомі письменники Сергій Бурлаков, Віктор Корж, Леся Степовичка, Костянтин Дуб.

Незмінною читацькою увагою користуються книги поета-шістдесятника, літературного батька цілої генерації майстрів поетичного слова Віктора Коржа. Віктор Федорович у 1962 році закінчив історико-філологічний факультет ДДУ. Згодом викладав в університеті, дванадцять років очолював кафедру української літератури. Його лекції, особливо про Тараса Шевченка, уже стали легендарними. Він був засновником і керівником університетської літературної студії «Поетична школа В. Коржа». Десятки поетів пройшли через молодіжну літературну студію «Плавка» при металургійному заводі, якою керував поет.

Сергій Бурлаков – автор понад трьох десятків поетичних збірок. Його книгами «Бистрина», «В твоєму імені», «Все про кохання, все про любов», «Неспалима врода» постійно цікавиться молодь. Літературознавець, кандидат філологічних наук Кос-

тянтин Дуб не тільки займався викладацькою роботою на рідному факультеті, а й сам став автором багатьох збірок віршів для дорослих та дітей, а саме «Загадки слова поетичного», «Передгроззя ніжності», «Розквітлена бентежність», «Ярвий радості».

Серед талановитих представників нашого університету можна виділити поетесу, перекладача та прозаїка Леся Степовичку, яка в 1976 році з відзнакою закінчила філфак та тривалий час викладала на кафедрі германської філології. Бібліотечні фонди містять всі книги Лесі Несторівни: і го-стру, мов сталеве лезо, громадянську лірику, і ніжні, як пелюстки троянди, ліричні твори, і знаковий роман «Шлюб із кухлем пільзенського пива», що став подією у літературному житті Придніпров'я, а також енциклопедію суспільно-політичного життя Дніпра 1980-1990-х років – двотомник «Німці в городі».

Минають роки, багато що змінюється в університеті, але на полицях наукової бібліотеки незмінно з'являються нові письменницькі досягнення його випускників. Серед них гідне місце займає молода письменниця Наталія Дев'ятко. Перша її поетична збірка «Между светом и тенью» та подальші твори, написані у жанрі психологічної прози, фантастики, фентезі, щедро подаровані бібліотеці, користуються увагою сучасних читачів. Тим більше, що з 2017 року твори письменниці увійшли до

оновленої шкільної програми з вивчення української літератури.

Молода талановита письменниця Марія Дружко закінчила факультет української філології та мистецтвознавства у 2005 році. А зараз її збірки «Камертони душі» та «Сонячна соната» вже вивчають та досліджують сучасні студенти.

В історію Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара вписано багато імен талановитих вихованців Alma mater різних часів. Багатьох вже немає серед нас, а хтось тільки починає творчу діяльність. Із відомими випускниками читачів знайомить книжкова виставка «Творчі стежки випускників ДНУ», що постійно оновлюється у відділі художньої літератури наукової бібліотеки.

Світлана СОБОЛЬ,
завідувач відділу художньої літератури наукової бібліотеки ДНУ

МОВНІ СТУДІЇ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО СЛОВНИКА

Закінчення. Початок на 3-й стор.

Сучасні мовознавці працюють над створенням низки нових інтегральних, цитатних, неграфічних та інших словників. Багато уваги приділяють підготовці й виданню різноманітних словників мови відомих українських письменників – тлумачних, глосаріїв, індексів, конкордансів.

Розроблення словників є одним із пріоритетних напрямів науково-дослідницької діяльності Центру історії та розвитку української мови Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Потреба в укладанні низки лексикографічних праць постала як наслідок спілкування мовознавців із громадянами й державними установами регіону в галузі офіційного оформлення особових документів. Зокрема, на допомогу широкому загалу спеціалістів і громадян, які з різних причин змушені встановлювати відповідники між одними й тими самими прізвищами, іменами по батькові, орфографічно закріпле-

Студенти другого курсу факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства

ними двома мовами в особових документах людей, фахівці Центру разом з науковцями кафедр української мови й загального та слов'янського мовознавства підготували до друку «Російсько-український словник прізвищ мешканців м. Дніпропетровська» (2008, 2009), автори Т. С. Пристайко, І. С. Попова, І. І. Турута, М. С. Ковальчук, та «Словник назв по батькові» (2012), упорядники Н. С. Голікова, І. С. Попова, І. І. Турута. Ще одна лексикографічна праця – «Соціолінгвістичний словник» (2015), автори

Н. С. Голікова, В. В. Корольова, – спеціально розроблена як короткий лексикографічний довідник, розрахований передусім на студентів, які вивчають соціолінгвістику, а також

на широке коло користувачів – тих, хто цікавиться питаннями суспільного життя мови, зокрема проблемами розвитку української мови як державної в Україні.

На нашу думку, ці словники мають неабияке практичне значення, вони є потрібними лексикографічними виданнями довідкового типу, тому розраховані для широкого загалу користувачів.

Наталія ГОЛІКОВА,
директор Центру історії та розвитку української мови

Паралімпійська чемпіонка Оксана Ботурчук (перша зліва) задає ритм рекорду

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕКОРД – У ПОДАРУНОК

Закінчення. Початок на 2-й стор.

Одним із номерів програми були фінальні забіги міжфакультетської спартакіади 2018 року, естафети 4x100 м дівчат і юнаків. Командами-переможницями серед дівчат стали студентки факультету суспільних наук і міжнародних відносин, серед юнаків – студенти фізико-технічного факультету.

Свято продовжилося запальним *MegaDanceShow* «Нам 100!». Понад 200 дівчат та хлопців одночасно виконували танцювальні рухи, різноманітні шиккування

і перебудови. Також учасників заходу привітала національна збірна команда України з історичного фехтування на чолі з капітаном, випускником ДНУ Артемом Береговим. Своєю майстерністю продемонстрували представники східних єдиноборств та козацьких умінь. Наостанок учасники танцювального шоу вишикувалися у гарне ювілейне число 100, після чого відбувся святковий феєрверк.

Ірина ГОЛОВИЧУК,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту

ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

ОГОЛОШЕННЯ

завідувача кафедри соціальної роботи – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність наукового ступеня та/або вчене звання (доктора наук та/або професора) відповідно до профілю кафедри, стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти не менше п'яти років, вільне володіння державною мовою);
завідувача кафедри біохімії та фізіології – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність наукового ступеня та/або вчене звання (як правило, доктора наук та/або професора) відповідно до профілю кафедри, стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти не менше п'яти років, вільне володіння державною мовою);
професора кафедри економічної теорії та маркетингу – 1,0 ставки за штатним розписом

професора кафедри економічної кібернетики – 1,0 ставки за штатним розписом;
професора кафедри наук про Землю – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність вченого звання професора або особи, які мають науковий ступінь доктора наук і вчене звання доцента (старшого дослідника або старшого наукового співробітника), або особи, які мають науковий ступінь доктора наук, друковані наукові та навчально-методичні праці, що використовуються у педагогічній практиці за профілем діяльності кафедри, готують кандидатів наук, вільне володіння державною мовою);
доцента кафедри соціальної роботи – 1,0 ставки за штатним розписом;
доцента кафедри політології – 1,0

ставки за штатним розписом;
доцента кафедри сучасних технологій діагностично-лікувального процесу – 1,0 ставки за штатним розписом;
доцента кафедри української літератури – 0,75 ставки за штатним розписом;
доцента кафедри філософії – 0,75 ставки за штатним розписом (наявність вченого звання доцента (старшого дослідника або старшого наукового співробітника) або особи, які мають науковий ступінь доктора філософії за відповідною галуззю знань (кандидата або доктора наук за відповідною спеціальністю), друковані навчально-методичні (наукові) праці за профілем діяльності кафедри, вільне володіння державною мовою);
провідного наукового співробітника

НДЛ біомоніторингу НДІ біології (д/б теми 1-338-18) – 1 штатна одиниця (повна ставка)
(науковий ступінь, досвід роботи за фахом не менше 10 років, наявність не менше 10 публікацій за попередні 10 років, у тому числі не менше однієї статті у періодичних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, та/або патентів, вільне володіння державною мовою);
молодшого наукового співробітника НДЛ біомоніторингу НДІ біології (д/б теми 1-338-18) – 1 штатна одиниця (повна ставка)
(науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або освітній ступінь магістра, вільне володіння державною мовою).
Документи на конкурс приймають-

ся протягом 1 місяця з дня опублікування оголошення в засобах масової інформації.

На конкурс приймаються документи: заява, особовий листок з обліку кадрів, фото 3x4, автобіографія, копія документів про вищу освіту (з пред'явленням оригіналу документа), копія диплома кандидата (доктора) наук, якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), копія атестату доцента (професора), якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), список наукових робіт та винаходів (завіренних за останнім місцем роботи).

Наша адреса: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, навч. корпус № 1, кімн. 217, тел.: (056) 374-98-27.

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ – щомісячна (крім серпня) газета Дніпровського національного університету ім. О. Гончара.
Т. в. о. редактора А. М. БАХМЕТЬЄВА
Фотограф С. О. ВЕЛІКОДНИЙ
Засновник і видавець – Дніпровський національний університет ім. О. Гончара.

Свідцтво про державну реєстрацію ДП № 2190-928ПР від 27 вересня 2017 р.
Адреса ДНУ ім. О. Гончара: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72. Газета виходить українською мовою. Обсяг – 1 друкований аркуш. Друк офсетний. Ціна договірна.
Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За точність наведених у статті фактів відповідає автор.

Редакція залишає за собою право літературного редагування і скорочення прийнятих для опублікування текстів.
Претензії до публікації приймаються протягом місяця. При передруках посилання на газету «Дніпровський університет» обов'язкове.
Газета набрана і зверстана в редакції газети «Дніпровський університет».

Адреса редакції: м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, кім. 202. Тел. 374-98-20.
E-mail: gazeta@dnulive.dp.ua
Газета розміщена на сайті ДНУ ім. О. Гончара за адресою: www.dnu.dp.ua/gazeta
Газета віддрукована у друкарні ПП «Ліра ЛТД», м. Дніпро, вул. Наукова, 5. Індекс 49010. Зам. 295. Тираж 1270.